

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/505/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5712214521
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Amália Paulerová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2013:5712214521.4

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľa POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporcovi Slovenská republikaza ktorého koná Ministerstvo spravodlivosti SR, so sídlom Bratislava, Župné nám. 13, o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy, na základe odvolania navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Martin č. k. 8C/214/2012-50 zo dňa 23. augusta 2013, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu z r u š u je a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd zastavil konanie pri aplikácii § 104 ods. 1 O.s.p.. Vychádzal z postulátu, že deficit právomoci súdu zakladá neodstrániteľný nedostatok podmienok konania, nevyhnutne vedúci k jeho zastaveniu. Mal za to, že v súdnej veci ide o prípad delenej právomoci (§ 8 O.s.p.) a za nevyhnutnú podmienku pre rozhodnutie súdu preto považoval preukázanie predbežného prerokovania uplatneného nároku (§ 15 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov) pred príslušným orgánom.

V rámci (prvostupňovým súdom) vykonaného šetrenia ohľadne opísanej podmienky konania, navrhovateľ uviedol, že nedisponuje rovnopisom návrhu na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Originál návrhu podal osobne do podateľne odporcu, ktorý potvrdil prijatie individuálneho návrhu spolu s prijatím iných individuálnych návrhov označením ich súpisu prezenčnou pečiatkou a následne ho (odporca) založil do (svojho) spisu, ktorého oboznámenie (z tohto dôvodu) navrhovateľ v konaní požadoval. Printový rovnopis navrhovateľ nevyhotovoval z dôvodu hospodárnosti.

Odporca taktiež nebol spôsobilý predložiť kópiu konkrétnej žiadosti o predbežné prerokovanie nároku (v danej exekučnej veci), nakoľko žiadosti v celkovom počte vyše štyridsať tisíc boli odporcovi doručené spolu s ôsmymi sprievodnými listami. Na základe tohto kritéria odporca vytvoril osem spisov, predmetom, ktorých boli (viaceré) žiadosti uvedené v predmetných sprievodných listoch. Napriek opakovaným výzvam na doplnenie žiadostí adresovaných navrhovateľovi, tento nepreukázal požadované skutočnosti, nedoplnil žiadne informácie, preto odporca považuje nárok navrhovateľa za predbežne neprerokovaný, zároveň však nemôže jednoznačne potvrdiť, či jednotlivé (konkrétne) nároky boli aj predmetom doručených žiadostí o predbežné prerokovanie.

Na základe uvedených skutočností okresný súd konštatoval, že navrhovateľ nepredložil súdu kópiu žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. V jednotlivých spisoch, na ktoré navrhovateľ vo svojich podaniach odkazuje, sa žiadosť o predbežné prerokovanie uplatňovaného nároku nenachádza. Z tohto dôvodu súd nemohol preskúmať totožnosť nároku uplatneného pred Ministerstvom spravodlivosti s nárokom uplatneným v predmetnom súdnom konaní z pohľadu argumentácie, dôvodov,

skutkového stavu a uplatňovanej výšky, pričom v tejto spojitosti zdôraznil, že za predbežne prerokovaný možno považovať len nárok, ktorý je z opísaných hľadísk identický s nárokom uplatneným pred súdom. Navrhovateľ predložil len sprievodný list opatrený prezenčnou pečaťou Ministerstva spravodlivosti, z ktorého vyplynulo, že každá jednotlivá žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pozostáva zo šiestich strán a jej prílohou je plnomocenstvo. Súčasťou sprievodného listu je zoznam podaných žiadostí v rozsahu 197 strán. Okresný súd s poukazom na sporový charakter daného konania neakceptoval procesný návrh navrhovateľa na oboznámenie sa s príslušnými spismi odporcu (obsahujúcimi originál žiadosti), nakoľko považoval za neprípustné prenášanie dôkazného bremena ohľadne predmetnej otázky na odporcu.

O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ktoré bolo zastavené.

Proti tomuto rozhodnutiu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci na „opätovné prejednanie“. Napádal záver okresného súdu o nepreukázaní predbežného prerokovania nároku na náhradu škody. Predmetnú podmienku konania považoval za splnenú predložením zoznamu jednotlivých žiadostí, ktorý ministerstvo potvrdilo. Zopakoval, že odporca nikdy nenamietal okolnosť, že by navrhovateľ v tejto konkrétnej veci nepodal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Vytýkal okresnému súdu, že napriek viacnásobnému označeniu dôkazu (spis ministerstva), tento dôkaz nevykonal, resp. ho odignoroval bez kvalifikovaného odôvodnenia. Záver, že odporca „nemôže jednoznačne potvrdiť, že jednotlivé uplatnené nároky boli aj predmetom doručených žiadostí o predbežné prerokovanie“, označil odvolateľ za nelogický a zavádzajúci. Uzavrel, že hoci jeden dôkaz predložil a druhý označil, okresný súd k svojmu záveru nedospel s určitosťou, ale len na základe pochybností.

Zároveň odvolateľ s poukázaním na koncepciu nezávislosti a objektívnej nestrannosti sudcu namietal, že v konaní rozhodoval vylúčený sudca. Okolnosť, že krajský súd nevzhladol v navrhovateľom označených skutočnostiach dôvod na vylúčenie sudcu, nič nemení na tom, že v očiach navrhovateľa a objektívne v očiach verejnosti nemožno konajúceho sudcu považovať za nestranného. Rozhodnutie krajského súdu bolo podľa odvolateľa vydané v rozpore s ustálenou praxou iných krajských súdov v skutkovo a právne totožných veciach. Zároveň je v rozpore s judikatúrou Ústavného súdu SR, Európskeho súdu pre ľudské práva v oblasti zachovávanía práva na nestranný súd.

Za dôvod zrušenia napadnutého uznesenia navrhovateľ označil aj okolnosť, že konečné meritórne rozhodnutie neprichádzalo v čase jeho vydania do úvahy aj preto, že „súd v rovnakom rozhodnutí rozhodol aj o zamietnutí návrhu žalobcu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p.“ Takýto postup okresného súdu, ktorý predbehol vydaním meritórneho rozhodnutia účinky právoplatného rozhodnutia o prerušení konania z dôvodu rozhodovania otázky nestrannosti sudcu, podľa odvolateľa, zakladá porušenie jeho práva na súdnu ochranu. Okresný súd ignoroval žiadosť navrhovateľa o zrušenie nariadeného pojednávania z dôležitého dôvodu, v dôsledku čoho sa nemal možnosť vyjadriť k tvrdeniam odporcu, z ktorých súd pri svojom rozhodovaní vychádzal a zachytil ich aj v odôvodnení rozhodnutia, sám nemal možnosť navrhnuť dôkazy na podporu svojich protitvrdení, preto došlo k „degradácii zásady kontradiktórnosti“.

Vo vzťahu k výroku o trovách konania poukázal na účelnosť použitia motorového vozidla s enormnou spotrebou pohonných látok.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu danom v ustanovení § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1 písm. f/, ods. 2 O.s.p.

Odvolací súd sa nezaoberal (z hľadiska rozsahu podstatnou) časťou odvolacej argumentácie navrhovateľa, ktorá nekorešpondovala s obsahom napadnutého rozhodnutia. V tejto spojitosti zdôrazňuje svoju viazanosť odvolacími dôvodmi (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a tomu korelujúcu zodpovednosť navrhovateľa za konkrétne vymedzenie odvolania. Zároveň nie je možné zaoberať sa prieskumom procesných situácií namietaných odvolateľom, ku ktorým v konaní pred súdom prvého stupňa ani nedošlo. V tomto kontexte sú všetky odvolateľove tvrdenia o porušení práva na kontradiktórne konanie,

o odňatí možnosti konať pred súdom v dôsledku neakceptovania žiadosti o odročenie pojednávania, o zamietnutí návrhu na prerušenie konania, či o účelnosti priznaných trov konania úplne bezpredmetné.

Nenáležitou je aj námietka o rozhodovaní veci vylúčeným sudcom. Odhliadnuc od okolnosti, že v súdnej veci žiadne rozhodnutie krajského súdu o námietke zaujatosti (ako to uvádza odvolateľ) voči zákonnej sudkyňi neexistuje, subjektívny pocit navrhovateľa nie je v tomto smere určujúci. Podstatné skutočnosti odôvodňujúce irelevanciu tvrdenia o konaní „vylúčeného sudcu“ sú jednak explicitné vylúčenie podania námietky zaujatosti samotným navrhovateľom a zároveň vyjadrenie zákonnej sudkyne, ktorá sa vo veci necítila byť zaujatá. Nadväzne v tomto štádiu konania nie je daný právny dôvod na posudzovanie (ne)zaujatosti konajúceho sudcu nadriadeným súdom.

Odvolateľ poukazuje tiež na (niektoré) rozhodnutia Krajských súdov v Trnave, Nitre a Prešove o vylúčení všetkých sudcov konajúceho/okresného súdu. V danej súvislosti je potrebné upriamiť pozornosť tak na skutočnosť, že tieto rozhodnutia nie sú v súdnej veci záväzné (§ 135, § 226 O.s.p.), ako aj na rozhodovacia prax Krajských súdov v Banskej Bystrici, Trenčíne, Košiciach, Bratislave (tieto sudy zhodne ako konajúci odvolací súd nevideli dôvod pre vylúčenie sudcu v okolnosti, že predmetom konania je nesprávny úradný postup súdu, na ktorom sudca vykonáva funkciu) a predovšetkým na aktuálnu aplikačnú prax Najvyššieho súdu SR. Najvyšší súd SR sa i pri zohľadnení tzv. teórie zdania v prevažujúcej miere prikláňa k záveru o povinnosti sudcu v každej veci zachovať vecný profesionálny prístup, pričom samotná skutočnosť, že predmetom konania je údajný nesprávny úradný postup súdu, na ktorom sudca vykonáva svoju funkciu, nezakladá pomer sudcu k veci; teda nie je daný dôvod pre jeho vylúčenie. Osobitosť vzťahu sudcu k štátu umožňuje sudcovi konať a rozhodovať nezávisle a nezaujato vo všetkých veciach, teda aj vo veciach týkajúcich sa štátu, s ktorým tento vzťah po dobu výkonu sudcovskej funkcie má, ako aj vo veciach týkajúcich sa súdu, na ktorom aktuálne vykonáva svoju funkciu (bližšie napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Nc 54/2012, 1Nc 16/2012).

Zároveň platí, že procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy a procesné úkony a rozhodovať podľa nich (rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. IV. ÚS 329/2004). Súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie totiž nie je záväzok súdu rozhodovať v súlade so skutkovými a právnymi názormi účastníka konania.

Vo vzťahu k samotnému vecnému posúdeniu napadnutého rozhodnutia odvolací súd východiskovo uvádza, že sa nestotožňuje so záverom okresného súdu o existencii delenej právomoci v súdnej veci (pozri tiež Bureš/Drápal/Krčmář a kolektív, Občiansky súdny rád, C.H.Beck, 2006, s. 23). Legitimáciou na autoritatívne rozhodnutie o nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom disponuje výlučne všeobecný súd. Inštitút predbežného prerokovania (ako to naznačuje už jeho názov) znamená v podstate len možnosť zodpovednostného subjektu uznať nárok voči nemu uplatňovaný. Takúto možnosť má ktorýkoľvek subjekt občiansko-právnych vzťahov, s tým rozdielom, že v danom prípade došlo k inštitucionalizácii tejto možnosti zákonnou formou. Uvedenému nasvedčuje aj úprava § 16 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, v zmysle ktorého, ak poškodený na výzvu príslušného orgánu neodstráni nedostatky žiadosti o predbežné prerokovanie, príslušný orgán na takúto žiadosť neprihliada, nijako sa to však nedotýka práva poškodeného domáhať sa, za splnenia ostatných podmienok, uspokojenia nároku alebo jeho časti na súde.

Nadväzne nie je možné hovoriť ani o neodstrániteľnej povahe takejto podmienky konania - predbežného prerokovania (pozri tiež R 3/1980). Procesno-právny rámec dovoľuje niekoľko alternatív postupu súdu - výzva na odstránenie vady, prerušenie konania do uplynutia zákonnej lehoty na predbežné prerokovanie, prerušenie konania spolu s postúpením veci orgánu príslušnému na predbežné prerokovanie.

V uvedených intenciách napokon (v rozpore s vlastným tvrdením o neodstrániteľnom charaktere predmetnej podmienky) okresný súd aj vyzval navrhovateľa na preukázanie podania žiadosti o predbežné prerokovanie nároku. Následne však v niektorých (svojim charakterom podstatných) dielčích otázkach nebol úplne dôsledný. Problematickým sa javí dostatočne jasné vymedzenie procesného stavu, ktorý vzal okresný súd za základ aktuálne posudzovaného rozhodnutia. Ako už krajský súd v inej/obdobnej veci navrhovateľa konštatoval, záver súdu o nedostatku podmienky konania nemôže byť

postavený len v rovine dohadov. V tejto súvislosti odvolací súd zo všeobecného hľadiska uvádza, že je namieste vyžadovať od účastníka/navrhovateľa predloženie dôkazu, ktorý je výsledkom jeho vlastnej činnosti, bol ním vytvorený a teda logicky musí byť v jeho dispozícii. Nepochybné správnu je úvaha okresného súdu, že prenášanie dôkaznej povinnosti na protistranu, napr. tým že jej určitá písomnosť mala byť zaslaná, nie je opodstatnené. Avšak bez predloženia konzistentnej argumentácie, prečo súd nevyhovel procesnému návrhu navrhovateľa (poskytnutie databázy žiadostí), resp. ako sa vyporiadal s dôkaznou povinnosťou navrhovateľa z pohľadu možnosti jej splnenia nielen predložením konkrétneho dôkazu, ale aj iba jeho (jednoduchým) označením, a súčasne za (procesnej) situácie, kedy navrhovateľ splnenie podmienky konania tvrdí, na preukázanie svojho tvrdenia predkladá návrhy a zároveň odporca splnenie podmienky nepopiera, zvolený postup súdu vykazuje znaky odmietnutia spravodlivosti. Z obsahu odôvodnenia okresného súdu je totiž možné nadobudnúť dojem, že nepreukázanie predbežného prerokovania nároku je viac predpokladom/ domnienkou prvostupňového súdu, ako jeho jednoznačne ustáleným záverom.

Taktiež v prípade zastavenia konania pre nepreukázanie predbežného prerokovania nároku musí byť z odôvodnenia dotknutého rozhodnutia zrejmé, prečo okresný súd nepostúpil vec príslušnému orgánu. Na jednej strane totiž okresný súd uzavrel, že predbežné prerokovanie nároku ministerstvom je špecifickou podmienkou prebiehajúceho súdneho konania (súdnemu konaniu má predchádzať iné konanie), ale z konštatovania jeho nepreukázania nevyvodil aj (popri zastavení konania) subsidiárny výrok o postúpení veci.

Napokon úlohou okresného súdu bolo právne vyhodnotiť súvislosti vyplývajúce z ust. § 16 ods. 2 zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, v zmysle ktorého neodstránenie nedostatkov žiadosti o predbežné prerokovanie nároku nebráni poškodenému domáhať sa (za splnenia ostatných zákonných podmienok) uplatnenia nároku na všeobecnom súde. Osobitne, ak z vyjadrenia odporcu sa javí pravdepodobným, že návrh na predbežné prerokovanie žiadosti podaný bol, avšak len nemal všetky náležitosti.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie n i e je prípustné.